

बालबालिकालाई :
 - सजिलै खोलेर खान सक्ने पानीको बोतल र टिफिन बक्स दिऔं,
 - विद्यालय जाँदा आउँदा छोड्ने र लिने स्थानको जानकारी गराऔं।
 - खाने तरिकार र अनावश्यक वस्तुहरू उल्लिखित फाल्न सिकाऔं,
 - लगाउन र फुकाल्न सजिलो हुने लुगा एवम् जुता दिऔं,
 - सहज शौचालयको व्यवस्था गराऔं।
 - अभिभावकबाहेक अन्यले लिने जाने भए विद्यालयलाई जानकारी दिऔं,
 - अकस्मात केही पदां सम्पर्कका लागि कम्तीमा दुईवटा टेलिफोन नम्बर विद्यालयलाई उपलब्ध गराऔं
 - बालबालिकाले प्रयोग गर्ने सामग्रीमा नाम लेख्ने गराऔं।

◆ मूल्य रु. ५/- भारतमा भा.रु. ४/-

श्रीअन्तु प्रकाशन (प्रा.)लि.

पूर्वाञ्चल

Purwanchal National Daily

◆ वर्ष : २९ ◆ अङ्क : २२८ ◆ पृष्ठ ४ ◆ वितामोड ◆ वि.सं. २०८१ असार २० गते विहीवार (Thursday, 4 July 2024) नेपाल सन्वत् १९४४ Web : www.purwanchaldaily.com

पानीपुरीमा भेटियो क्यान्सर जराउने तत्व

भापा, असार १५। पानीपुरी खान मन पराउनुहुन्छ भने यो खवरले तपाईंलाई निराश बनाउन सक्छ। भारतको कर्नाटकबाट डरलाग्दो खबर आएको छ। त्यहाँ बेचिने पानीपुरीमा क्यान्सर जस्तो खतरनाक रोग निम्त्याउने रसायन भेटिएको छ। यसपछि कर्नाटक सरकार सतर्क भएर अनुसन्धान थालेको छ। खतरा महसुस भयो भने पानीपुरी बेच्न र खान प्रतिबन्ध लगाउन सकिने अधिकारीहरूले बताएका छन्।
 भारतीय खाद्य सुरक्षा र मापदण्ड प्राधिकरण (एफएसएसआई)ले आफ्नो अनुसन्धानमा २६० टाउन्डबाट पानीपुरीको नमूना लिएको थियो। जसमध्ये ४१ नमूनामा नक्कली रङ र क्यान्सर गराउने तत्व भेटियो। यसमा त्रिलियन्ड ब्लू, सनसेट येलो र टार्ट्राजिन जस्ता रसायनहरू भेटिएका छन्। संकलित १८ वटा नमूना यति खराब थिए कि खान लायकै थिएनन्। रिपोर्ट आएलगत्तै सरकारले तुरुन्तै विस्तृत अनुसन्धान गर्न आदेश दिएको छ।
(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

सहकारीका सञ्चालकलाई दोहोरो पद छाड्न निर्देशन

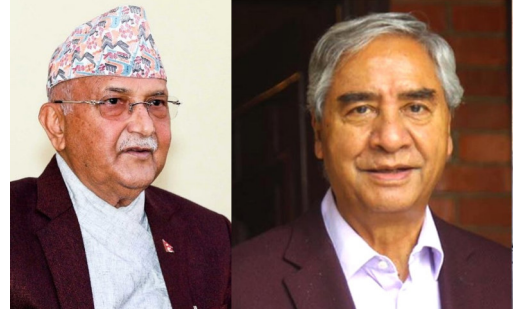
भापा, असार १५। सहकारी विभागले एउटै व्यक्ति दुई वा त्यसभन्दा बढी सहकारी संस्थाको सञ्चालक हुन नपाउने व्यवस्था गरेको छ। विभागले कोही दोहोरो पदमा रहेको भए त्यसलाई त्वागोर एकल पद कायम गर्न सबै सहकारी संस्थालाई बुधवार निर्देशन दिएको हो। सहकारी ऐन २०७४ को दफा ४१ (५) मा कुनै व्यक्ति एकै समयमा एकमात्र सहकारी संस्थाको सञ्चालक हुन सक्ने व्यवस्था रहेकोले ऐनको उक्त प्रावधान कार्यान्वयन गर्न निर्देशन जारी गरिएको सहकारी विभागका रजिष्ट्रार पीताम्बर घिमिरेले जानकारी दिए। सहकारी बैंकको हकमा पनि पनि यस्तै निर्देशन दिइएको छ।
 यो निर्देशन कार्यान्वयन भए-नभएको अनुगमन गरिने र यदि कार्यान्वयन नभएको पाइएमा कानूनबमोजिम कारवाही गरिने पनि विभागले जनाएको छ। विभागले सहकारी संस्थाका ऋणीहरूको कर्जा तीन महिनाका लागि

पुनःतालिकीकरण गर्न परिपत्र पनि गरेको छ। परिस्थितिजन्य कारणले समस्यामा परी कर्जालाई नियमित गर्न नसकेका ऋणीलाई कर्जा चुक्ता गर्न परेको कठिनाईलाई दृष्टिगत गरी

ऋणी सदस्यलाई परेको प्रभाव मूल्याङ्कन गरी सदस्यको माग, आवश्यकता र औचित्यका आधारमा गत वर्ष खराब ऋणीको सूचीमा नपरेका र यसअघि यस्तो सुविधा नलिएका ऋणीहरूको हकमा मात्र कर्जा पाउनेको

कांग्रेस-एमाले सहमतिको स्वागत

काठमाडौं, असार १५। नेपाली कांग्रेसले नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)सँग यही असार १७ गते राष्ट्रिय सहमतिको सरकार गठनसम्बन्धमा गरेको सहमतिको स्वागत एवम् समर्थन गरेको छ। कांग्रेस केन्द्रीय कार्यसम्पादन समितिको बुधवारको बैठकले दुई दलबीच राष्ट्रिय हितको रक्षा, भ्रष्टाचार नियन्त्रण गरी देशमा सुशासन कायम गर्न, विकास-निर्माणको अभियानलाई तीव्रता दिन, राजनीतिक स्थायित्व कायम गर्नका लागि भएको सहमतिको स्वागत एवम् समर्थन गरेको मुख्यसचिव कृष्णप्रसाद पौडेलले जानकारी दिए।
 बैठकले संविधानको अभ्यासको समीक्षा गरी सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक व्यवस्था र समावेशितालाई सुदृढ

चोरीमा सम्लग्न गिरोह पक्राउ

वितामोड, असार १५। प्रहरीले चोरीमा सम्लग्न गिरोहलाई पक्राउ गरेको छ। भापाका विभिन्न ठाउँमा चोरी गर्ने ६ जनाको गिरोहलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको हो।
 पक्राउ पर्नेहरूमा कमल गाउँपालिका वडा नम्बर -३ बस्ने २२ वर्षीय सुस्मान थापा, चोरीको सुनको औंठी विक्री गर्ने कार्यमा संलग्न २७ वर्षीय कृष्ण थापा, सुनको औंठी खरिद गर्ने पाथीभरा वराइली ज्वेलर्स सुनचाँदी पसलका सञ्चालक ४३ वर्षीय अर्जुन विश्वकर्मा, सुनको औंठी खरिद गर्ने प्रतिक्षा भेराइटी किराना पसलका सञ्चालक मेचीनगर -१० बस्ने ४० वर्षीय सुरेशकुमार दास र अर्जुनधारा -११ गिरीबन्धु टि इस्टेटमा काम गर्ने सोही बगानको ब्याटरमा बस्ने ५१ वर्षीय सुनिल राजवंशी रहेका छन्। उनीहरू

मध्ये सुस्मान थापा मुख्य नाइके हुन्। राजवंशीले चोरीको सुनको औंठी, सिक्की र चाँदीको ब्रास्लेट खरिद गरेका

थिए। थापा, विश्वकर्मा र बराइली कमल -३ मा बस्दै आएका थिए। इलाम रोड -५ स्थायी ठेगाना भई हाल अर्जुनधारा -११ बस्ने ३६ वर्षीया दुर्गादेवी श्रेष्ठको घरमा र अर्जुनधारा -११ स्टाफचोक बस्ने ५१ वर्षीया उमा श्रेष्ठको मध्ये सुस्मान थापा मुख्य नाइके हुन्। घरमा गत जेठ १८ गते चोरी भएको थियो। वितामोड -५ नयाँ नमुना टोल बस्ने ३५ वर्षीया उमा श्रेष्ठको घरमा गत जेठ १८ गते चोरी भएको थियो।
(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

चना अडिकपर बालकको मृत्यु

दाङ, असार १५। दाङमा चना अडिकपर एक जना बालकको मृत्यु भएको छ। बुधवार तुलसीपुर उपमहानगर- पालिका- ९ वेलुवा बस्ने रुपा घर्तीका तीन वर्षीय छोरा राजेन्द्र घर्तीको चना खाने क्रममा अडिकपर मृत्यु भएको हो। विद्यालयबाट घर आई घरमै पकाएको चना खाँदै गर्दा घर्तीमा अडिकपर मृत्यु भएको इलाका प्रहरी कार्यालय तुलसीपुरका प्रहरी निरीक्षक प्रकाश थापाले बताए।

एआईको प्रयोगसम्बन्धी अवधारणापत्र तयार

काठमाडौं, असार १५। सरकारले पहिलोपटक आर्टिफिसियल इन्टेलिजेन्स (एआई)को प्रयोग तथा अभ्याससम्बन्धी अवधारणापत्र तयार गरेको छ। विश्वव्यापी रूपमा एआईको विकास र प्रयोग बढ्दै गए पनि नेपालमा कुनै नीति र कानून नभएकाले यससम्बन्धी आवश्यक नीति र कानून निर्माणको आधार तय गर्न सरकारले अवधारणापत्र तयार गरेको हो। सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयले गठन गरेको प्राविधिक समितिले भण्डौ पाँच महिना लामो अध्ययनपछि अवधारणापत्र तयार गरेको हो। सञ्चार तथा सूचना प्रविधिमन्त्री रेखा शर्माको निर्देशानुसार मन्त्रालयले सहसचिव अनिलकुमार दत्तको संयोजकत्वमा पाँच सदस्यीय प्राविधिक समिति गठन गरेको थियो।
 समितिका सदस्य मन्त्रालयका उपसचिव नारायण तिमिल्सिना, सूचना प्रविधि विभागका सूचना प्रविधि निदेशक पवित्र डडौल, इन्जिनियरिङ अध्ययन

संस्थानका उपप्राध्यापक डा. बावुराम दवाडी र सदस्य सचिवमा मन्त्रालयका कम्प्युटर इन्जिनियर सूर्यप्रकाश उपध्याय रहेका थिए। गत माघ ५ गते गठित समितिले अवधारणापत्रसम्बन्धी प्रतिवेदन तयार पारेर मन्त्रालयमा पेश गरेको छ। प्रतिवेदनले एआईको विकास, प्रयोग र नियमनका लागि सरकारले आवश्यक नीति, कानून र कार्यविधि बनाउनुपर्ने सुझाव दिएको छ। साइबर सुरक्षा, डाटा

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

भिसाको समय मिलाउने भन्दै ठगी गर्ने पक्राउ

भापा, असार १५। नेपाल प्रहरीको केन्द्रीय अनुसन्धान ब्यूरो (सीआईबी) ले उगीमा सम्लग्न आठ जनालाई पक्राउ गरेको छ। पक्राउ पर्नेमा भोजपुरको पौनादम्बा गाउँपालिका-५ घर भएका २१ वर्षीय दीपेन्द्र राई, नवलपुरको देवचुली नगरपालिका-१२ का २४ वर्षीय पवन काफ्ले, नवलपुरकै कावासोती नगरपालिका-८ का २१ वर्षीय संघर्ष ढकाल, काठमाडौं कलकीका ३३ वर्षीय नवीन पौडेल, पोखरा महानगरपालिका-९ का समेश शेरचन र गोरखाको चुमनुव्री गाउँपालिका-७ का २१ वर्षीय छिद्रिङ निमा लामा छन्।
 उनीहरूले दक्षिण कोरियाको भिसा लिने समय मिलाइदिने भन्दै ठगी गरेको बताइएको छ। अनलाइनमार्फत भिसा पाउने मिति रोज्न पाउने सुविधामा एजेन्टरहरूले पहिले नै समय लिएर उक्त समय बेच्ने गरेको आरोपमा प्रहरीले उनीहरूलाई पक्राउ गरेको हो। पक्राउ परेका ८ मध्ये दुई जनाको नाम सार्वजनिक गरिएको छैन।

LITTLE FLOWERS' ENGLISH SCHOOL

YOUR DREAM OUR PASSION

+2 Science & Management

GRADE XI

ADMISSIONS OPEN

More Info :
 023-530172 / 767 / 191
 lfes.edu.np
 Birtamode-4, Jhapa

EXPERIENCE THE VARIANCE!

- EXPERIENCED AND RENOWNED TEACHERS
- STATE-OF-THE-ART INFRASTRUCTURE
- PARENT TEACHER CONFERENCE
- PERSONAL CARE
- CAREER & PSYCHO-SOCIAL COUNSELING
- DIGITAL CLASSROOMS & E-LIBRARY
- SWIMMING POOL & CAFETERIA

MITERI Development Bank Limited
 कितेरी डेवलपमेन्ट बैंक लिमिटेड

(नेपाल राष्ट्र बैंकबाट "ब" वर्गको ईजाजत प्राप्त संस्था)
 प्रधान कार्यालय, धरान १२, महेन्द्रपथ, सुनसरी। फोन नं. ०२५-५३३१७/५३३२१७
 Email:- info@miteribank.com.np

(प्रथम पटक प्रकाशित मिति २०८१/०३/२०)

यस बैंकका तपशिलमा उल्लेखित ऋणीले यस बैंकबाट तपशिल बमोजिम कर्जा शिर्षक अन्तर्गत उपभोग गर्दै आएकोमा सो ऋण/कर्जा बापत बैंकलाई बुझाउनु पर्ने व्याज रकम समयमा नबुझाई बैंकसँग गरेको ऋण/कर्जा सम्बन्धी शर्तहरू उल्लंघन गरेको तथा ऋणीलाई पटक-पटक मौखिक तथा लिखित तारताकता गर्दा समेत ऋणी तथा जमानतकर्ताले सोको पूर्ण वेवास्ता गरेकोले ऋणी,जमानतकर्ता लगायत ऋण/कर्जासँग सम्बन्धित सबैलाई ऋण/कर्जा चुक्ता भुक्तान गर्न मिति २०७९/०५/२८ गतेको पूर्वअञ्चल राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा कर्जा चुक्ता गर्न आउने बारेको ३५ दिने सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गर्दा समेत आजसम्म उक्त कर्जाको सोबा र सोमा लागेको व्याज चुक्ता भुक्तान गतैतपशिलमा उल्लेखित ऋणीले कुनै ध्यान नदिएको निज ऋणीहरूले लेखिदिएको धितो सुरक्षणमा रहेको तपशिल बमोजिमको अचल सम्पत्ति जे जस्तो अवस्थामा छ सोही अवस्थामा सिलबन्दी बोलपत्रमार्फत लिलाम बिक्री गरिने हुँदा इच्छुक महानुभावहरू सबैको जानकारीका लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ। धितो जमानत दिनु हुने महानुभावहरूलाई पनि धितो सुरक्षणमा रहेको अचल सम्पत्ति लिलाम बिक्री गरिने बारे यसै सूचनाद्वारा जानकारी गराएका छौं। धितोमा रहेको तपशिलको सम्पत्ति सकार गरी लिन इच्छुक व्यक्ति तथा संघ संस्थाले बैंकको प्रधान कार्यालय धरान र शाखा कार्यालय सुरङ्गास्थित कर्जा विभागबाट प्राप्त हुने बोलपत्र फार्म रितपत्रक भरी गोप्य सिलबन्दी बोलपत्र यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३५ दिन (२०८१/०५/२३) भित्र सोही कार्यालयमा बुझाउनु सक्नुहुनेछ। बोलपत्र सम्बन्धी अन्य शर्तहरू बोलपत्र फारममा उल्लेख गरिएको छ। बोलपत्र दर्ता गर्ने अन्तिम दिनको भोलिपट्टै बोलपत्र खोलिने छ। बोलपत्र दर्ता गर्ने अन्तिम दिन/वा बोलपत्र खोलिने दिन कुनै सार्वजनिक बिदा परेमा सो लगत्तै बैंक खुलेको दिन बोलपत्र दर्ता गर्न सकिने वा बोलपत्र खोलिने छ।

तपशिल
 शाखा कार्यालय, सुरङ्गा, भापा (०२३-५५०३११, ९८०२३०२७४७)

१. व्याज अनुदान कर्जा	जमानतकर्ता
ऋणी प्रोप्राइटर तथा जमानतकर्ताको तीनपुस्तै विवरण :	
टाउनडुब्जा गाउँ विकास कार्यलय भापामा मिति २०७३/०४/०३ मा दर्ता नं. २७ भई नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालय आन्तरिक राजस्व विभाग, आन्तरिक राजस्व कार्यलय भद्रपुरबाट मिति २०७३/०६/०२ मा स्थायी लेखा नं. (पान) दर्ता प्रमाणपत्र नं. ६०५११९८६४ को प्रमाणपत्र प्राप्त श्री अमनतिका होटल (प्रो. हरी प्रसाद गणेश) ठेगाना : कुमरखोद गा.पा. -९, भापा।	
प्रोप्राइटर/ जमानतकर्ता : हरी प्रसाद गणेश	जमानतकर्ता
बाबुको नाम :- ददिलाल गणेश	नाम :- सुमित्रा कुमारी दास
बाजेको नाम :- शिवलाल गणेश	बाबुको नाम :- लखन दास
ठेगाना :- भापा गा.पा. ८, भापा	पतिको नाम :- हरि प्रसाद गणेश
ना.प्र.नं. :- ०८०३०३७/७७८	ठेगाना :- भापा गा.पा. ८, भापा
जारी मिति :- २०६३/१२/१७, भापा	ना.प्र.नं. :- ०८०३०३७/६६३
	जारी मिति :- २०८३/१०/१०, भापा

लिलाम बिक्री हुने सम्पत्तिको विवरण :
 १.मालपोत कार्यालय भद्रपुर भापामा दर्ता कार्यको ऋणको श्री सुमित्रा कुमारी दासको स्वामित्व रहेको कि.ज. ३७८ क्षेत्रफल ३३८.६३ ब. मी. टाउनडुब्जा भापा स्थित जग्गा र उक्त जग्गाले चर्चको सम्पूर्ण लिलामापात समेत।
 २. नोट:बोल पत्र पेश गर्दा उल्लेखित लिलाम बिक्री हुने सम्पूर्ण जग्गाहरू वा कुनै दृष्टि जग्गाको लागि मात्र पनि किता.न., क्षेत्रफल र रकम खुलाई छुट्टाछुट्टै बोलपत्र पेश गर्न सकिनेछ।

- सिलबन्दी बोलपत्र बुझाउने अन्तिम मिति : २०८१/०५/२३ गते दिउँसो ४ बजेसम्म।
 - सिलबन्दी बोलपत्र बुझाउने स्थान : मितेरी डेवलपमेन्ट बैंक लिमिटेड, प्रधान कार्यालय, महेन्द्रपथ धरान १२, सुनसरी र शाखा कार्यालय, सुरङ्गा भापा।
 - सिलबन्दी बोलपत्र खोल्ने स्थान : मितेरी डेवलपमेन्ट बैंक लिमिटेड, शाखा कार्यालय, सुरङ्गा भापा।
 - सिलबन्दी बोलपत्र खुल्ने मिति : २०८१/०५/२४ गते
 - सिलबन्दी बोलपत्र खुल्ने समय : विहान ११:०० बजे।

पुनःपत्र :- ऋणी तथा जमानतकर्तालाई उल्लेखित ३५ दिनभित्र बैंकमा सम्पर्क राखी बैंकको सम्पूर्ण तितुपुनै रकम तिरी बुझाई आफ्नो सम्पत्तिको संरक्षण गर्न समेत यसै सूचनाबाट जानकारी गराइन्छ।

एआइको ...

सुरक्षण र गोपनीयताका विषयलाई नीतिगत तहमा सम्बोधन गर्नुपर्ने आवश्यकता औंल्याउँदै प्रतिवेदनले एआईसम्बन्धी राष्ट्रिय नीतिको तर्जुमा, राष्ट्रिय रणनीतिको निर्माण, कानूनी आधारसहित डाटा सुरक्षण रूपरेखा, एआईको प्रयोग र प्रयोगकर्ताको गोपनीयता तथा सुरक्षण समेटिएका नीति र कानूनको अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डसँग अनुकूलन हुने गरी मानक निर्धारण गर्नुपर्ने सुझाव दिएको छ।

प्रतिवेदनले एकीकृत राष्ट्रिय पोर्टलको विकास गरी एआईसम्बन्धी सूचना आदानप्रदान गर्न एकीकृत संरचनाको निर्माण गर्नुपर्ने, यस विषयमा अनुसन्धान, विकास र उपयोगलाई प्राथमिकताका साथ अघि बढाउनुपर्ने, एआईको प्रयोगमा गति प्रदान गर्ने गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने, यसको रूपांतरणकारी प्रकृतिलाई आर्थिक सामाजिक विकासमा उपभोग गर्न राष्ट्रिय परियोजना एवम् क्षेत्रगत पहलको विकास गर्नुपर्ने सुझाव दिइएको मन्त्रालयका उपसचिव एवम् अवधारणापत्र तयारी प्राविधिक समितिका सदस्य तिमिल्सिनाले जानकारी दिए।

गोपनीयता संरक्षण, पारदर्शीता र जवाफदेहिताको प्रबर्धन, एआई प्रयोगको विकास र प्रबर्धनलागत विषयमा अनुसन्धान, लगानी र सहकार्यलाई बृद्धि गर्ने रणनीति लिनुपर्ने देखिन्छ- प्रतिवेदनमा भनिएको छ-यसका लागि सम्बन्धित क्षेत्रले आफ्नो नीति, रणनीति र कार्यक्रममा एआई प्रयोगको विकास र प्रबर्धनलाई प्राथमिकतामा राख्नुपर्ने हुन्छ।

विद्यमान जनशक्तिको पहिचान गरी उनीहरूको क्षमता बृद्धि गर्नुपर्नेमा जोड दिँदै साबन्तजिक र निजी क्षेत्रमा दक्षजनशक्तिको उपलब्धता पश्चात् एआई विकास, प्रयोग र प्रबर्धनलाई गति दिन सकिने भएकाले यस क्षेत्रमा मानव पुँजी निर्माणमा सबैको ध्यान जानुपर्ने सुझाव प्रतिवेदनमार्फत दिइएको समितिका सदस्य तिमिल्सिनाले बताए।

रोग निवारण र उपचार, वित्तीय सेवा र विश्लेषण, निर्माण तथा उत्पादन, शिक्षा र विकास, सञ्चार र अनुभव सुधार, साङ्गतिनक पबन्धन, सरकारी सेवा, सामाजिक सुरक्षा, खेलकूद, अनुसन्धान र विकास, कृषि, पर्यटनलागत क्षेत्रमा एआईको प्रयोग गर्नुपर्ने सुझाव प्रतिवेदनमार्फत दिइएको कानूनको भनाइ छ।

कांग्रेस...

गर्न गरी सविधान संशोधन गर्न, अर्थतन्त्रलाई वलियो बनाउन र यी उद्देश्य प्राप्तिका लागि राष्ट्रिय सहमतिको सरकारको नेतृत्व पहिलोपटक नेकपा (एमाले)का अध्यक्ष केपी शर्मा ओली र दोश्रोपटक कांग्रेसका सभापति शेरबहादुर देउवाले गर्ने गरी भएको सहमतिलाई कार्यान्वयन गर्न दृढता व्यक्त गरेको छ।

पार्टी सभापति एवम् पूर्वप्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवाको निवास, बुढानीलकण्डमा भएको बैठकले कांग्रेस र एमालेबीच नेपालको संविधानको धारा ७८ (२) बमोजिम अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीको नेतृत्वमा सरकार गठन गर्न सहमति भइसकेकामा प्रतिनिधिसभाको बहुमत स्पष्ट देखिएको अवस्थालाई दृष्टिगत गरी प्रधानमन्त्रीले राष्ट्रिय सहमतिको नयाँ सरकार गठनका लागि मार्गप्रशस्त गर्न उचित हुने ठहर गरेको छ।

यसैगरी, महाधिवेशन सम्पन्न नगरेका कांग्रेसका भातृ सङ्घहरूको महाधिवेशन सम्पन्न गर्न, गराउन फरक भातृ सङ्घका लागि अधिकार सम्पन्न फरक-फरक निर्देशक समिति गठन गर्ने बैठकले निर्णय गरेको बताइएको छ।

नेपाल विद्यार्थी सङ्घ, नेपाल तरुण दल, नेपाल महिला सङ्घ, नेपाल किसान महासङ्घ, नेपाल दलित सङ्घ, नेपाल लोकतान्त्रिक खेलकूद सङ्घ, नेपाल प्रजातन्त्र सेनानी सङ्घ, नेपाल भूतपूर्व सैनिक सङ्घ, राष्ट्रिय लोकतान्त्रिक अपाङ्गता सङ्घ र नेपाल थारू सङ्घका निर्देशक समितिलेहरूलाई २०८१ चैत मसान्तसम्ममा अनिवार्य रूपमा ग्रातृ सङ्घको महाधिवेशन सम्पन्न गर्नेगरी दिइएको कार्यादेश, सङ्घका तदर्थ कार्यसमितिलेहरूको समयावधिलागतका विषयमा यही असार १७ गते गरिएको निर्णयलाई बैठकले पारित गरेको छ।

पानीपुरीमा ...

के भने कनाटका स्वास्थ्यमन्त्रीले ? कनाटकाका स्वास्थ्य मन्त्री दिनेश राव गुण्डूले यस विषयमा स्वास्थ्य विभागले उचित कारवाही गर्ने बताएका छन्।

जनताको स्वास्थ्यसँग खेलवाड गर्न नदिइने भन्दै उनले विभागका अधिकारीहरूलाई सडकमा बेचिने पानी पुरीको निर्यात रूपाया जाँच गर्न आदेश दिएका छन्। सरसफाईमा ध्यान दिइएको छ र रंगका लागि केमिकलको प्रयोग गरिएको छैन भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्न भनिएको छ।

महन छानबिन हुँदै कृत्रिम रंगको प्रयोगका कारण यस अघि नै गोबी मञ्चुरियन, कवाव र कपास क्यान्डीको उत्पादनमा प्रतिबन्ध लगाइएको स्वास्थ्यमन्त्रीले बताएका छन्। आफूहरूले परीक्षणका लागि नमूना पठाएको अनि पूरै छानबिन भइरहेको पनि उनले बताएका छन्। ल्याबबाट नमूनाको रिपोर्ट आएपछि उपयुक्त कारवाही गरिने उनले बताए। एजेन्सी

MITERI Development Bank Limited (नेपाल राष्ट्र बैंकबाट "ब" वर्गको ईजाजत प्राप्त संस्था) प्रधान कार्यालय, धरान १२, महेंद्रपथ, सुनसरी। फोन नं. ०२५-५३६३१७/५३६३१७ Email:- info@miteribank.com.np

(प्रथम पटक प्रकाशित मिति २०८१/०३/२०) तपसिलमा उल्लेखित ऋणीले यस बैंकको तपसिलको शाखाबाट उपभोग गरेको तपसिल बमोजिमको ऋण कर्जाको समय अवधि सकिएको हुनाले कर्जा चुक्ता भूक्तानी गर्नु हुनु भनी पटक-पटक लिखित तथा मौखिक तरताकेता गर्दा समेत ह्यान्सम्म कर्जा चुक्ता भूक्तानी नगरेकोले आफूले लिएको कर्जाको तिर्न बाँकी राखेका, सोमा लागेको ब्याज तथा हर्जना समेत यस शाखामा उपस्थित भई यथास्थिति चुक्ता भूक्तानी गर्नु होला भनी यो ३५ दिने सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गरिएको छ। यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३५ दिन भित्रमा पनि कर्जाको सम्पूर्ण संविदा, ब्याज तथा हर्जना समेत चुक्ता भूक्तानी नगरेमा यस बैंकलाई कर्जाको सुरक्षण वापत लेखिदिएको तपसिल बमोजिमको चल/अचल सम्पत्ति बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन २०७३ बैंक तथा वित्तीय संस्थाको ऋण असुली ऐन २०५८ र सोको नियमावली २०५९ ले लिएको अधिकार प्रयोग गरी लिलाम बिक्री गरी वा अन्य कुनै व्यवस्था गरी बैंकले आफ्नो नाममा रकम असल उपर गरी लिने व्यवस्था यस बैंकको अभिलेखमा रहेका देशीका सबै व्यक्तितगत जमानतीकर्ता तथा सम्बन्धित सबैलाई जानकारी गराइन्छ। साथै तपसिलमा उल्लेखित ऋणीले यो सूचना प्रकाशित भएको ३५ दिन भित्र बैंकबाट लिएको कर्जाको सम्पूर्ण रकम चुक्ता भूक्तान नगरेमा नेपाल राष्ट्र बैंकको कालोसूची सम्बन्धी निर्देशन बमोजिम कर्जा चुक्ता केन्द्र लिमिटेडको कालोसूचीमा सम्बन्धित ऋणी, धितो जमानतकर्ताको तीनपुस्ते विवरण सहितको नाम समावेश गरिने व्यहोरासमेत सम्बन्धित ऋणी, व्यक्तितगत जमानतीकर्ता तथा सम्बन्धित अन्य सबैलाई यसै सूचनाद्वारा जानकारी गराइन्छ।

Table with 2 columns: ऋणी नाम र ठेगाना, धितोको विवरण. Includes details for कर्जाको किसिम, जमानतकर्ता, प्रोपाईटर/ऋणी, बाबुको नाम, बाजेको नाम, ठेगाना, ना.प्र.नं., जारी मिति.

MITERI Development Bank Limited (नेपाल राष्ट्र बैंकबाट "ब" वर्गको ईजाजत प्राप्त संस्था) प्रधान कार्यालय, धरान १२, महेंद्रपथ, सुनसरी। फोन नं. ०२५-५३६३१७/५३६३१७ Email:- info@miteribank.com.np

(प्रथम पटक प्रकाशित मिति २०८१/०३/२०) यस बैंकका तपसिलमा उल्लेखित ऋणीले यस बैंकबाट तपसिल बमोजिम कर्जा शिर्षक अन्तर्गत उपभोग गर्दै आएकोमा सो ऋण/कर्जा बापत बैंकलाई बुझाउनु पर्ने ब्याज रकम समयमा नबुझाइ बैकर्सँग गरेको ऋण/कर्जा सम्बन्धी शर्तहरू उल्लंघन गरेको तथा ऋणीलाई पटक-पटक मौखिक तथा लिखित तरताकेता गर्दा समेत ऋणी तथा जमानतीकर्ताले सोको पूर्ण वेवास्ता गरेकोले ऋणी, जमानतकर्ता लगायत ऋण/कर्जाले सम्बन्धित सबैलाई ऋण/कर्जा चुक्ता भूक्तान गर्न मिति २०७९/०९/२४ गतेको पूर्वाञ्चल राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा कर्जा चुक्ता गर्न आउने बारेको ३५ दिने सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गर्दा समेत आजसम्म उक्त कर्जाको साँवा र सोमा लागेको ब्याज चुक्ता भूक्तान गर्नेतर्फ तपसिलमा उल्लेखित ऋणीले कुनै ध्यान नदिएकोले निज ऋणीहरूले लेखी दिएको धितो सुरक्षणमा रहेको तपसिल बमोजिमको अचल सम्पत्ति जे जस्तो अवस्थामा छ सोही अवस्थामा सिलबन्दी बोलपत्रमार्फत लिलाम बिक्री गरिने हुँदा इच्छुक महागुम्हाहरू सबैको जानकारीका लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ। धितो जमानत दिनु हुने महागुम्हाहरूलाई पनि धितो सुरक्षणमा रहेको अचल सम्पत्ति लिलाम बिक्री गरिनेबारे यसै सूचनाद्वारा जानकारी गराएका छौं। धितोमा रहेको तपसिलको सम्पत्ति सकार गरी लिन इच्छुक व्यक्त तथा संघ-संस्थाले बैंकको प्रधान कार्यालय सुरङ्गास्थित कर्जा बिभागबाट प्राप्त हुने बोलपत्र फार्म रीतपूर्वक भरी गोप्य सिलबन्दी बोलपत्र यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३५ दिन (२०८१/०४/२३) भित्र सोही कार्यालयमा बुझाउन सक्नुहुनेछ। बोलपत्र सम्बन्धी अन्य शर्तहरू बोलपत्र फारममा उल्लेख गरिएको छ। बोलपत्र दर्ता गर्ने अन्तिम दिनको भोलिपट्टै बोलपत्र खोलिने छ। बोलपत्र दर्ता गर्ने अन्तिम दिन/वा बोलपत्र खोलिने दिन कुनै सार्वजनिक बिदा परेमा सो लगत्तै बैंक खुलेको दिन बोलपत्र दर्ता गर्न सकिने वा बोलपत्र खोलिने छ।

MITERI Development Bank Limited (नेपाल राष्ट्र बैंकबाट "ब" वर्गको ईजाजत प्राप्त संस्था) प्रधान कार्यालय, धरान १२, महेंद्रपथ, सुनसरी। फोन नं. ०२५-५३६३१७/५३६३१७ Email:- info@miteribank.com.np

Table with 2 columns: ऋणी तथा जमानतकर्ता, धितोको विवरण. Includes details for बाटुली देवी बड्का, जमानतकर्ता, प्रोपाईटर/ऋणी, बाबुको नाम, बाजेको नाम, ठेगाना, ना.प्र.नं., जारी मिति.

नेपाल विद्यार्थी सङ्घ, नेपाल तरुण दल, नेपाल महिला सङ्घ, नेपाल किसान महासङ्घ, नेपाल दलित सङ्घ, नेपाल लोकतान्त्रिक खेलकूद सङ्घ, नेपाल प्रजातन्त्र सेनानी सङ्घ, नेपाल भूतपूर्व सैनिक सङ्घ, राष्ट्रिय लोकतान्त्रिक अपाङ्गता सङ्घ र नेपाल थारू सङ्घका निर्देशक समितिलेहरूलाई २०८१ चैत मसान्तसम्ममा अनिवार्य रूपमा ग्रातृ सङ्घको महाधिवेशन सम्पन्न गर्नेगरी दिइएको कार्यादेश, सङ्घका तदर्थ कार्यसमितिलेहरूको समयावधिलागतका विषयमा यही असार १७ गते गरिएको निर्णयलाई बैठकले पारित गरेको छ।

चोरी ...

वर्षाया गंगा काफ्ले पौडेलको घरमा गत जेठ २१ गते चोरी भएको थियो। ती घटनाको सूचना इलाका प्रहरी कार्यालय बिर्तामोडमा प्राप्त भएपछि सो

कार्यालयबाट खटिएको प्रहरी टोलीले चोरीमा संलग्न गिरोहलाई पक्राउ गरेको जिला प्रहरी कार्यालयका प्रवक्ता डिएस्पी कृष्णकुमार चन्दले जानकारी दिए। असार १७ गते चोरीका

सामानहरूसाहित ६ जनालाई नियन्त्रणमा लिई भापा जिल्ला अदालतबाट ५ दिनको म्याद थप गरी सो सम्बन्धमा थप अनुसन्धान कार्य जारी रहेको प्रहरीले जनाएको छ।

MITERI Development Bank Limited (नेपाल राष्ट्र बैंकबाट "ब" वर्गको ईजाजत प्राप्त संस्था) प्रधान कार्यालय, धरान १२, महेंद्रपथ, सुनसरी। फोन नं. ०२५-५३६३१७/५३६३१७ Email:- info@miteribank.com.np

MITERI Development Bank Limited (नेपाल राष्ट्र बैंकबाट "ब" वर्गको ईजाजत प्राप्त संस्था) प्रधान कार्यालय, धरान १२, महेंद्रपथ, सुनसरी। फोन नं. ०२५-५३६३१७/५३६३१७ Email:- info@miteribank.com.np

MITERI Development Bank Limited (नेपाल राष्ट्र बैंकबाट "ब" वर्गको ईजाजत प्राप्त संस्था) प्रधान कार्यालय, धरान १२, महेंद्रपथ, सुनसरी। फोन नं. ०२५-५३६३१७/५३६३१७ Email:- info@miteribank.com.np

MITERI Development Bank Limited (नेपाल राष्ट्र बैंकबाट "ब" वर्गको ईजाजत प्राप्त संस्था) प्रधान कार्यालय, धरान १२, महेंद्रपथ, सुनसरी। फोन नं. ०२५-५३६३१७/५३६३१७ Email:- info@miteribank.com.np

पूर्वाञ्चल

सम्पादकीय

समीकरण स्वार्थ
केन्द्रित नहोस्

देशको अस्थिर राजनीतिका कारण दलहरूप्रतिको जनविश्वास र भरोसा टुट्दै गएको छ । संधीय संसदका प्रमुख दुई ठूला दलहरू बीच भएको सत्ता समीकरणको नयाँ सहमतिले ठूला दलहरूप्रतिको आशा, अपेक्षा र भरोसा टुट्दै गएको राजनीतिक विश्लेषकहरूको भनाइ छ । सोमबार मध्यरातमा एमाले अध्यक्ष केपी ओली निवास पुगेर नेपाली कांग्रेस सभापति शेरबहादुर देउवाले लामो संवाद गर्दै सत्ता समीकरणका लागि प्रस्ताव गरेका थिए । संविधान संशोधन लगायतका कार्यसूचीमा सहमत भएका ठूला दलहरू कांग्रेस र एमाले आलोपालो सरकारको नेतृत्व गर्न सहमत भएका हुन् । राजनीतिक स्थायित्वका लागि भन्दै उनीहरूका बीच भएको सहमति अन्ततः सत्ता बिमुख हुन नसक्ने चरित्रको प्रकटीकरण नठहरियोस् ।

राजनीतिमा मुख्य प्रतिद्वन्द्वता कांग्रेस र एमालेका बीचको समीकरण 'स्वार्थ केन्द्रित रहेको' राजनीतिशास्त्रीहरूको ठम्याइ छ । प्राध्यापक कृष्ण खनालले दलहरूले जतिसुकै राजनीतिक सुधारको कुरा भने गरिरहेको भए पनि नयाँ गठबन्धन राजनीतिक अवसरवाद र उपयोगको खेल भएको बताएका छन् । उनका विचारमा यो गठबन्धन ढुक्क भएर बाँकी समय सत्ता चलाउनुभन्दा अन्य कुनै प्रयोजनका लागि भएको होइन । यद्यपि विश्लेषक तथा राजनीतिशास्त्री मिश्रित निर्वाचन प्रणालीमा गठबन्धन बन्नु अस्वभाविक नभएको बताउँछन् । राजनीतिशास्त्री कृष्ण पोखरेल पनि कांग्रेस र एमाले एकअर्काका मुख्य प्रतिद्वन्द्वी भएको बताउँदै उनीहरूकै बीचमा भएको सत्ता समीकरण राजनीतिक स्वार्थका लागि भएको दाबी गर्छन् । हाम्रो देशमा अभ्यासमा ल्याइएको निर्वाचन प्रणालीमा प्रतिपक्षको भूमिका महत्त्वपूर्ण हुन्छ । अब संसदमा बलियो प्रतिपक्ष रहने सम्भावना देखिएको छैन, जसले गैरराजनीतिक श्रृंखलालाई बढावा दिने भय रहन्छ ।

प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल नेतृत्वको गठबन्धनको सरकार विश्वासको मतको सामना गर्ने पक्षमा छ । पूरा कार्यकाल यही समीकरण रहन्छ भनेर नथाक्ने नेताहरूमा देखिएको सत्ता लिप्साको यो चरित्र नक्कली शरणार्थी र सुन तस्करी प्रकरणको उपज भएको पनि ठानिँदछ । अहम गिरीबन्धु टी इस्टेटको हदबन्दी जग्गा प्रकरणको विवादले पनि अहिलेको राजनीति तरंगित भएको ठान्नेहरूको पनि कमी छैन । त्यसै पनि विगत तीन दशकदेखि भ्रष्टाचारका काण्डहरू एकपछि अर्को सार्वजनिक भइरहेका छन् । मुद्दा उठेर पनि दोषीहरू दण्डित हुँदैनन् । त्यसकै निरन्तरताका लागि नयाँ समीकरण भएको आरोप खण्डन गर्न सफल नभए यसको औचित्य पुष्टि हुने छैन । त्यसैले व्यवस्था, राजनीतिक प्रणाली र त्यसको प्रवर्द्धन गर्दै राजनीतिक स्थायित्व, सुशासन र सम्पूर्ण विकासका निम्ति समीकरण प्रतिबद्ध रहनुपर्छ । अनि मात्र जनविश्वास जोगाउन सकिन्छ ।

डा. प्रकाश बुढाथोकी

मनसुन शुरु भएको एक हप्ता भइसकेको छ । निरन्तर दोहोरिने तथा जलवायु परिवर्तनबाट हुने असरको प्राकृतिक विपद् जोखिमले नेपाल विश्वमै अग्रस्थानमा छ । उत्तरबाट दक्षिणतर्फ बहने खोलानाला र खरेले बाढी, पहिरो, डुबान, हिमपाहिरो तथा हिमताल बिस्फोटन, चट्टाड्ड, डडेलो, आगलागी जस्ता प्राकृतिक विपद् बर्सेनि दोहोरिने गरेका छन् । भूकम्पीय जोखिमका हिसाबले नेपाल ११औँ, जल उत्पन्न प्रकोपमा ३०औँ, जलवायु परिवर्तनको असरले हुने बाढी, खडेरी र पहिरोमा चौथो र हरितगृह ग्यास उत्सर्जनका हिसाबले एक सय नौँ स्थानमा पर्दछ । त्यसैमा पछिल्लो समयमा अध्ययन, अनुसन्धान र वातावरणीय प्रभाव विश्लेषणबिना खनिजका सडक संरचनाले थप मलजल गरेका छन् । विपद्बाट कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा वार्षिक तीनदेखि पाँच प्रतिशत ह्राससँगै आर्थिक नोक्सानी भइरहेको छ ।

गत वर्ष विपद्बाट घटना सात सय ६९ हुँदा ६३ जनाको मृत्यु, ६९ घाइते तथा ३० बेपत्ता भएको तथ्याङ्क छ । यस वर्ष जल तथा मौसम विज्ञान विभागले सरदरभन्दा ३५ देखि ४५ प्रतिशत बढी वर्षा हुने अनुमान गरेको छ । मनसुनजन्य विपद्बाट करिब १८ लाख जनसंख्या र चार लाख १२ हजार घरधुरी प्रभावित तथा ८३ हजार घरमा क्षति पुगे आकलन छ । मनसुन गत जेठ २८ गते भित्रिएपछि विपद्का एक सय ४७ घटनाबाट ३३ जिल्ला प्रभावित भई २८ जनाको ज्यान गइसकेको छ । मनसुनको शुरु भएसँगै बाढी, पहिरो, डुबान र चट्टाड्डले देशभर दुर्लोक क्षति पुऱ्याइरहेको छ । हरेक दिन मृत्यु, घाइते र बिरामीहरूको तथ्याङ्क आइरहेका छन् । कोशी प्रदेशबाट शुरु भएको क्षति कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेश पुगिसकेको छ । ३३ बढी जिल्ला प्रभावित, ३० भन्दा बढीको मृत्यु तथा हजारौँ परिवार प्रभावित र भएका छन् । शुरुमै भएको क्षतिले चुनौतीपूर्ण भविष्यको सङ्केत गरेको छ ।

विपद्ले ल्याउने स्वास्थ्य समस्या
वर्षाको समयमा आउने बाढी, पहिरो जस्ता प्राकृतिक विपदसँगै सबै अस्पतालका निर्देशकहरूले उपलब्ध गराएको जानकारीमा गर्मीपछि वर्षातको समयमा सबैभन्दा बढी भन्दापखाला, हैजा, डेंगु, टाइफाइड, भाइरल, जण्डिस, हेपाटाइटिस ए र ई, आउँ, निमोनिया, औलो, कालाजार, ज्वरो, स्क्रब टाइफस, रुखाको, छालाको समस्या, पेटको सङ्क्रमण, जुका, आँखा पाके, लेटोस्पाइरोसिस जस्ता बिरामी देखिने गर्दछन् । अर्थात् दूषित खाना र पानी, लामखुट्टे, फिक्का, किराफट्टाज्जा, फोहर तथा हिलोका कारण हुने सङ्क्रमण विशेषतः बढी देखिन्छ । परेको वर्षाले ट्याङ्की वरिपरि मानिस, जनावर, पक्षीको बिच्छा, ढकन नभएको, फोहसहितको भेल मुखानामा परी प्रदूषित पानी, सिनो मासु, खोलानालाको प्रदूषित पानी सेवनले रोग लाग्दा जण्डिस लगायतका रोगहरूबाट मानिसहरू बिरामी पर्दछन् । गर्भवतीलाई अस्वस्थता हुँदा थप जटिलता

र गर्भवतिसम्म भएको पाइन्छ ।

बढ्दो वर्षासँगै विभिन्न किटाणु, जीवाणु, विषाणुजन्य सरुवा र सङ्क्रमणहरू टाइफाइड, भन्दाबन्दा, भाइरल फ्लु, पेटको दुखाई, रुखाको, श्वासप्रश्वास सङ्क्रमण, जण्डिस, हेपाटाइटिस ए, आँखा सुक्खा, चिलाउने तथा आँखाको सङ्क्रमण, जनावरले टोकेर हुने बिरामीहरू बढ्दै छन् । यसबाहेक तराईमा सर्पदंश, उच्च ज्वरो, छालाको रोग, बढी पसिना जाँदा शरीरमा हुने पानी अभावको कारण जल वियोजन, पिसाब र मिर्गौलामा समस्या र लु बढ्दछ । जार तथा बोटलको पानी सेवन गर्नेमा पनि त्यत्तिकै समस्या छ । दूषित खाना, पानी, सरसफाइको अभाव, फोहर हात, भाडाकुँडा, फिक्का, लामखुट्टे, साड्ला, किराफट्टाज्जा तथा बासी, सडेगलेका फोहर खानेकुरा, फोहर बानी व्यहोरा र फोहर पानीको प्रयोग नै यस समयको रोग लाग्ने मुख्य कारण हो ।

यस मौसममा हुने सरुवा रोगहरू केही श्वासप्रश्वास र धेरैजसो पाचन प्रणालीसँग सम्बन्धित हुन्छन् । करिब सयभन्दा बढी भाइरस प्रमुखतया इन्फ्लुएन्जा विषाणुद्वारा हुने सङ्क्रमक रोग रुखाकोको लागेकालाई सामान्य बिरामीको रूपमा लिइन्छ । यसमा घाँटी खुसखसाउने, श्वास फेर्न अट्टेरो हुने, पातलो सिंगान बन्ने, ज्वरो आउनुको साथै शरीर दुख्छ । प्रत्यक्ष सम्पर्कबाट र हावाबाट एक व्यक्तिबाट अर्को व्यक्तिलाई सर्ने भएकाले ज्यादा भीडभाड हुने स्थान बस, फिल्महल, विद्यालय र जत्रामा बिरामीले खोक्दा, बोल्दा, हाख्नु गर्दा छिटै सर्दछ ।

पानीजन्य रोगहरू

रोगका किटाणु पानीको मुहानमा परे सँगै सरुवा रोगमा भन्दापखाला, हैजा, रातमासी, जुकाहरू, पोलीयो, जिआरिडियासिस, अमिबियासिस, आउँ, टाइफाइड, जण्डिस लगायत २० वटा सरुवा रोगहरू पर्दछन् । वर्षायाममा विशेषगरी काँचो र नपाकेको मासु, बासी खाना, खाना बढी खाने, पचाउन नसकिने चिल्लो खाद्य पदार्थले खाना विषाक्तता हुन्छ । बिरामीलाई बान्ता हुने, पखाला लाग्ने, ज्वरो आउने हुन्छ । त्यसैगरी फिक्का भन्किएको र फोहर खानेकुरा खादा भिर्बियो कोलेरा ब्याक्टेरियाले आन्द्रामा सङ्क्रमण गर्छ र तीव्र सङ्क्रमण हैजा लाग्छ । हैजा लागेपछि धेरैपटक चोलानी पानीजस्तो पातलो दिसा र बान्ता एकै पटक लागिरहन्छ । त्यसले तीव्रगतिमा जलहरण गरी बिरामी शिथिल अवस्थामा पुग्छ ।

पेटक-पेटक पातलो दिसा (तीन पटकभन्दा बढी) हुनुलाई भन्दापखाला भनिन्छ । यसले शरीरमा भएको पानी र लवणको मात्रालाई तुरुन्तै कम गर्ने भएकाले शरीरमा विभिन्न किसिमका जलविनियोजन सम्बन्धी स्वास्थ्य समस्याहरू देखा पर्दछन् । बान्ता र पखालासँगै भयो भने स्वास्थ्यका दृष्टिले खतरनाक मानिन्छ । सरसफाइको कमी, चर्पीको राम्रो व्यवस्था नभएको, शुद्ध खानेपानीको अभाव, फिक्का र अन्य किराफट्टाज्जाको बढी प्रकोप भएको ठाउँमा बढी देखिने सङ्क्रमक रोग टाइफाइड हो । फिक्का, सङ्क्रमित माटो र फोहर हातले खानेकुरा बनाउँदा रोग सर्न सक्दछ । यसमा ज्वरो बेक्सी आउँछ, पाचन प्रणालीसँग सम्बन्धित लक्षण देखिन्छ । नेपालीमा म्यादी ज्वरो भनिने रोग टाइफाइड तथा पाराटाइफाइड ब्याक्टेरिया जीवाणुबाट लाग्छ । बिरामीको

मनसुनसँगै
रोगको
जोरिबल उत्प

दिसापिसाबबाट दूषित हुन गएको पिउने पानी तथा खानाबाट यो रोग एक व्यक्तिबाट अर्को व्यक्तिलाई सर्दछ ।

टाइफाइडमा शुरुमा रोग रुखाको जित तथा टाउको दुख्ने लक्षणबाट शुरु हुन्छ । त्यसपछि विस्तारै टाउकोको अगाडिको भाग दुख्ने, ज्वरो आउने आदि हुन्छ । ज्वरो बेलुकीपख बढ्छ र हरेक दिन केही ज्वरो बढ्दै जान्छ । बिरामीको ज्वरो कुनै बेला घट्ने र कुनै बेला बढ्ने पनि हुन सक्छ । तर, साधारण अवस्थामा आउँदैन । बिरामीलाई भोक नलाग्ने र विस्तारै सिक्किस्त हुँदै जान्छ । ज्वरो बढ्नुको अनुपातमा नाडीको गति कम हुनु, कहिलेकाहीँ बान्ता आउनु, काँचो केराउको फोले जस्तो पखाला लाग्नु वा दिसा कब्जित हुनु आदि पनि हुन्छ । यस्ता लक्षणहरू एक हप्तासम्म देखा पर्दछन् । दोस्रो हप्तामा ज्वरो बढी आउने र नाडीको गति अझ कम पनि हुन सक्छ ।

शरीरको प्रायः सबै भागमा र मुख्यगरी पेटमा गुलाबी दाना आउने, शरीर कम्पन हुने र बिरामी बेहोस पनि हुनसक्छ । कलेजो र किनो सुनिन सक्छ । वर्षायाममा पानीकै कारणले मात्र लाग्ने हेपाटाइटिस 'ए' भाइरसद्वारा सङ्क्रमित भई ज्वरो आउने, जाडो हुने, टाउको दुख्ने, थकान महशुस हुने जस्ता लक्षण देखा पर्न सक्छ । एकपटक हेपाटाइटिस 'ए'को उपचार गरेपछि पुनः देखा पर्दैन । हिजोआज पहिले गर्भवती महिलामा मात्र बढी देखिने हेपाटाइटिस 'ई' पुरुषमा पनि बढ्दो छ । यसमा बिरामीको कलेजो सुनिन्छ । उपरोक्त दुवै हेपाटाइटिस दूषित पानी र खानाबाट सर्दछ । काँचो फलफूल र मासुबाट सर्ने विभिन्न किसिमका जुका पनि यो समयमा देखिन्छ ।

लामखुट्टेजन्य रोगहरू

वर्षायाममा लामखुट्टे लाग्दा र टोक्दा उच्च र तीव्र ज्वरो हुने डेंगु, औलो, फिलेरिया, इन्सेफलाइटिस, मेनिन्जाइटिस हुने सम्भावना रहन्छ । त्यसैगरी सैण्डफलाइटिस बिरामीको छाला कालो हुने, कलेजो सुनिने, कालाज्वर लगाउँछ । लामखुट्टेजन्य रोगबाट बच्न लामखुट्टेको विकास र जीवनचक्र पूरा हुन दिनु हुँदैन जसका लागि लामखुट्टेको टोकाइबाट मानिस जोगिनु पर्दछ । वर्षायाममा सर्पदंशको समस्या पनि निक्कै हुने गर्दछ । सर्पले टोकेको ठाउँमा दुई दाँतको गहिरो निम्न देखिन्छ । केही क्षणमै उक्त ठाउँमा फोका उठ्न थाल्दछ, दुख्छ र सुनिन्छ । रात अलिक लामो समयसम्म आइरहन्छ । पीडितलाई वाक्वाकी लाग्छ, मुखबाट च्याल निकलन्छ, डर त्रासले उतेजित हुन्छ, ओठ र मुख सुक्छ, तिर्खा लाग्छ, मुटुको घड्कन बढ्छ भने आँखा भौं, परेला तल भर्छ । खान निम्न पनि समस्या हुन्छ । बोल्दा जिब्रो लर्बार्ने, हिड्दा खुट्टा लड्छडाउने र समय बित्दै जाँदा आँखाले एउटा वस्तुको दुई छाया देख्ने, आँखा खोल्न गाह्रो हुने गर्दछ ।

बिरामीलाई श्वास लिन समस्या हुन्छ भने पखाला देखिने र तीनदेखि छ घण्टापछि पिसाब रातो भएर आउँछ । विषालु सर्पले टोकेपछि मानिसको श्वासप्रश्वासमा अवरोध भई, मासपेशीमा पक्ष्यात भई, रक्तचाप ज्यादै न्यून भई अचेत हुन जान्छ र मृत्यु हुन्छ । तर, ब्यवहारमा ६० प्रतिशत जति सर्पदंशमा या त सर्प विषालु हुँदैन या विष टोकेको स्थानमा नपर्ने तथा परे पनि कम भएको पाइने गरेको छ । मानिस जति आतिन्छ, त्यति रक्तसञ्चार बढ्छ र विष छिटो

शरीरमा फैलिन्छ । विषविहीन सर्पले टोक्दा पनि मानिस आफिने गर्दा हृदयाघात, छिटोछिटो सास फेर्ने, टोकेको ठाउँमा बोचे जस्तो हुने, टोकेको ठाउँ वरपर सुनिने, रक्तश्राव, निलो, फोका उठ्ने, सङ्क्रमण तथा नेक्रोसिस, कुहिने, हातखुट्टा बाउडिने वा नचल्ने, बेहोस हुने जस्ता लक्षण देखिन्छन् ।

टोकेको ठाउँदेखि शरीरमा विष फैलन नदिन सर्पले टोकेको खुट्टा वा हात चल्न नदिने गर्नुपर्छ । टोकेको ठाउँदेखि दुई-तीन इन्चमाथि मुटुतिर अलग-अलग तीन ठाउँमा ब्याण्डेज, डोरी, रुमाल बाँध्ने र एउटा औला पट्टीभित्र मुस्किलले छिर्न सक्ने गरी बाँध्ने तर प्रत्येक १५ मिनेटमा आधा मिनेट डोरी खोली रक्तसञ्चार हुन दिनु पर्दछ । यदि अस्पताल वा स्वास्थ्य संस्था धेरै टाढा भएमा वा त्यहाँसम्म पुग्न तीन घण्टाभन्दा बढी समय लाग्ने अवस्थामा भएमा तत्कालका लागि प्राथमिक उपचार गरेर मात्र व्यक्तिलाई अस्पतालतिर लानुपर्दछ ।

मनसुनजन्य विपद् तयारी र प्रतिकार्य

उच्च जोखिममा फलाइड स्कार्ड तयारी, खोज, उद्धार र राहतका लागि मोतसाधनको व्यवस्थापन गरिएको छ । देशका ३४ स्थानमा चेतानवीमूलक साइरन प्रणाली जडान भएको र थप १५ स्थानमा गरिँदछ । नेपाली सेनाले १० हजार आठ सय ४७, नेपाल प्रहरीले १० हजार पाँच सय ५८ र सशस्त्र प्रहरी बलले नौ हजार नौ सय २४ सुरक्षाकर्मीहरू विपद् प्रतिकार्यका लागि तयारीमा छन् । सेनाले इटहरी, सुर्खेत र काठमाडौँमा हेलिकप्टर तैनाथ छन् । बेलाब्रिज, बोटजस्ता आपत्कालीन सामान रणनीतिक स्थानहरूमा राखिएका छन् । कमाण्डोपटो खडा गरिएको छ । त्यसैगरी प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय तहमा तयारी अवस्थामा रहने गरी प्रतिकार्य भइरहेको छ ।

पूर्व तयारी सम्बन्धी क्रियाकलापहरूका बारेमा सूची बनाई तयारी मन्त्रालयले गरिसकेको छ भने प्रतिकार्य सम्बन्धी सूचीकृत मुख्य क्रियाकलापहरूमा विपद्को असरको आधारमा सङ्घीय तथा प्रादेशिक स्वास्थ्य स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्र सक्रिय बनाउने, स्वास्थ्य क्षेत्रको द्रुत लेखाजोखा गर्ने, तथा सञ्चारमाध्यम र सामाजिक सञ्जालबाट सन्देशमूलक सूचना र सचेतना अभिवृद्धिमा जोड दिनु रहेका छन् । त्यस्तै प्रभावित स्थानमा द्रुत प्रतिकार्य टोली परिचालन, आकस्मिक चिकित्सकीय टोली परिचालन, हैजा, डेंगुका किट, खोप, औषधिजन्य सामग्रीको व्यवस्था, एम्बुलेन्सको परिचालन, बिरामी तथा घाइतेको व्यवस्थापन, नमूना परीक्षण, शव व्यवस्थापन, भेक्टर नियन्त्रण, महामारीको उपचार, यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य, मानसिक स्वास्थ्य, मनोसामाजिक नसर्ने तथा सर्गे रोगहरूको नियमितता, घुम्ती स्वास्थ्य सेवा गभेर्नी प्रतिकार्य काम भइरहेका छन् । त्यस्तै हटलाइन्डहरू पनि सञ्चालनमा छन् ।

अन्त्यमा रोग लागेर उपचार गर्नुभन्दा रोग लाग्न नदिनु नै बेस हुन्छ । जुनसुकै उमेर, वर्ग र तत्काका मानिसले स्वास्थ्यप्रति सचेत हुनुपर्छ । उमालेको पानीको प्रयोग गर्नुका साथै खाना खानुअघि र पछि साबुनपानीले हात धुनु पर्दछ । जथाभावी दिसापिसाब नगर्ने, बासी सडेगलेका र अपच हुनेगरी खुला ठाउँमा राखिएका खाना खाउनु हुँदैन । ब्याक्तिगत सरसफाई र घर वरपरको वातावरण सफा राख्नुपर्दछ ।

(लेखक केन्द्रीय कागजार अस्पतालका प्रमुख तथा स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयका प्रवक्ता हुन् ।)

महिला तथा पुरुष दुवैका लागि कपाल सुन्दर हुनु राम्रो मानिन्छ । बदलिँदो जीवनशैली र बदलिँदो मौसमका कारण अधिकांश मानिस कपाल झर्ने र फुल्ने समस्याबाट ग्रसित छन् । सामान्य अर्थमा कपाल फुले बुढ्यौली लाग्यो भनेर बुझिन्छ । तर, आजकल कपाल सेतो हुँदैमा मानिस बुढो हुँदैन । आजभोलि कम उमेरमै कपाल फुल्नु धेरैको सामना समस्या हो ।

कपाल : सानै उमेरमा फुल्ने कारण र उपचार

पुरुषमा पहिला देखिने सेतो कपाल कन्वर्ट र महिलाहरूमा टाउकोको दायाबायाँ हुन्छ । कपाल फर्नबाट जोगाउन र उमेरमा नै फुलेको कपाल कालो बनाउन मानिस विभिन्न उत्पादन प्रयोग गर्छन् । तर, यी उत्पादनमा केमिकल हुन्छन् । जसले कपाललाई हानी पुऱ्याउन सक्छ । वर्तमान समयमा कपालमा विभिन्न प्रकारका समस्याहरूले जन्म लिइरहेका छन् । कुनै प्रकारका सङ्क्रमण बढी रसायनयुक्त खानाको प्रयोग, अप्रमाणित स्याम्पूको प्रयोग आदि जस्ता विभिन्न कारणहरूले कपालमा अनेक रोगहरू उत्पन्न हुन्छन् ।

कपाल सानै उमेरमा फुल्ने कारणहरू :

- सानै उमेरमा कपाल फुल्नुमा पोषणको कमी हुन सक्छ ।
- भिटामिन डी, बी १२, जिङ्ग, आइरन, क्याल्सियमको कमीले पनि कपाल फुल्न सक्छ ।
- शरीरमा कुनै दीर्घरोग भएमा पनि उमेर अगावै कपाल फुल्न सक्छ ।
- अत्यधिक वा नियमित औषधीको सेवनले पनि कपाल फुल्न सक्छ ।
- रक्त अल्पता, थाइराइड तथा हर्मोनमा परिवर्तनले पनि चाडै

- कपाल फुल्छ ।
- पेटको गडबडी वा पेटको रोगका कारणले पनि सानै उमेरमा कपाल फुल्दछ ।
- मदिना, धुमपान, जंक फूड आदिको लामो सेवनले पनि सानै उमेरमा कपाल फुल्दछ ।
- जथाभावी रासायनिक पदार्थ, द्रूपणले पनि उमेर अगावै कपाल फुल्दछ ।
- मानसिक तनाव अर्थात् डिप्रेसनका कारणले पनि चाडै कपाल सेतो हुन सक्छ ।

कपाल फुल्ने समस्याबाट छुटकारा पार्ने धेरै उपचार विधि

- समुद्र फललाई पानीमा पिसेर तीन महिनासम्म कपालमा लगाउनाले कपाल कालो हुन्छ ।
- इन्द्रायणको विजुको वेल सेतो कपालमा लगाउनाले कपाल कालो हुन्छ ।
- हर्रो, बर्रो, अमला निमको पात, मृगराज आदि सबैलाई बराबर

मात्रामा लिई कालो गाईको पिसाबमा मिलाई पिसेर केही समयसम्म निरन्तर टाउकोमा लगाउनाले कपाल कालो हुन्छ ।

- शरदऋतुको समयमा छ भने हरियो अमला टिपेर १०/१२ वटा अमलाको भित्री माग फाली पिसुनुहोस् । पिसिसकेपछि उक्त धुलो टाउकोमा लगाउनाले कपाल कालो हुन्छ । यसलाई २/३ घण्टासम्म टाउकोमा लगाई साबुन प्रयोग नगरी नुहाउनुहोस् ।
- ताजा ओखरलाई दूधमा पकाई उक्त दूधबाट मथेर घ्यू निकाल्नुहोस् उक्त घ्यूलाई कपालमा लगाउनाले कपाल कालो हुन्छ ।
- कपाल फुलेको खासै कुनै उपचार हुँदैन । तर, कारण जानेर उपचार गरेमा यो समस्या केही हदसम्म कम हुनसक्छ । साथै कपालमा केमिकलयुक्त हेयर कलरको प्रयोग गर्नुहुँदैन । त्यस्तै भिटामिन डी, भिटामिन बी १२, जिङ्ग, आइरन, क्याल्सियम आदिको कमी हुन दिनु हुँदैन । साथै सन्तुलित आहार तथा एन्टिअक्सिडेन्टयुक्त खानेकुरा खाने, गुणस्तरयुक्त साबुन तथा स्याम्पूको प्रयोग गरेमा कपाल फुल्नबाट बच्न सकिन्छ ।

हिलाम्मे सडक : कोशी राजमार्ग अन्तर्गत संखुवासभाको खाँदवारी नगरपालिकाको लबिङ हिल-मानेभञ्ज्याङ सडकखण्ड वर्षाले हिलाम्मे भएपछि सडकमा फसेको ट्रक तथा बाटो पार गर्दै स्थानीय महिला। ठेकेदारले समयमा सडक कालोपत्रको काम नसक्दा वर्षेनी त्यहाँका स्थानीयले सास्ती खेप्दै आएका छन्।
तस्वीर: रासस

उत्कृष्ट अंक ल्याउनेलाई छात्रवृत्ति

फिक्कल, असार १९। इलामको माइसेबुङ गाउँपालिकाले विद्यावारिधि (पीएचडी) अध्ययन गर्ने गाउँपालिकाभित्रका विद्यार्थीलाई छात्रवृत्ति प्रदान गरेको छ।
गाउँपालिकाभित्रका विद्यार्थीलाई प्रोत्साहन गर्न छात्रवृत्ति प्रदान गर्ने नीति अनुरूप माइसेबुङले दुई विद्यार्थीलाई रु. पाँच लाख छात्रवृत्ति उपलब्ध गराएको हो। माइसेबुङ गाउँपालिकाले विद्यार्थी प्रोत्साहन तथा सम्मान कार्यक्रम आयोजना गरी पीएचडी अध्ययनरत माइसेबुङ-२ का मनोजकुमार लिम्बू र गोविन्दप्रसाद लिम्बूलाई छात्रवृत्ति स्वरूप जनही रु. दुई लाख ५० हजारका दरले उपलब्ध गराएको हो। गाउँपालिका अध्यक्ष हेमन्त राईले दुवै जनालाई जनही रु. दुई लाख ५० हजारको चेक हस्तान्तरण गरे।
गत वर्ष सम्पन्न गाउँसभाको १४औं अधिवेशनले पारित गरेको नीति तथा कार्यक्रममा पीएचडी अध्ययन गर्ने विद्यार्थीलाई उक्त रकम प्रदान गर्ने निर्णय गरेको थियो। उच्च शिक्षा हासिल गर्न चाहने गाउँपालिकाभित्रका विद्यार्थीलाई सहयोग र प्रोत्साहन

गर्ने उद्देश्यले यसै वर्षबाट छात्रवृत्ति दिन थालिएको अध्यक्ष राईले बताए।
आफ्नो पालिकावासी नागरिकलाई पीएचडी गर्न उत्प्रेरणा दिने उद्देश्यले 'माइसेबुङ गाउँपालिकाको छात्रवृत्ति वितरण सम्बन्धी ऐन, २०८०' बमोजिम छात्रवृत्ति वितरण शुरुआत गरिएको उनले जानकारी दिए। 'हाम्रो पालिकामा विद्यावारिधि गरेका विद्यार्थी पाउने गाह्रो छ। कतिपयले पैसा नभएर विद्यावारिधि गर्न पाएका छैनन्' -अध्यक्ष राईले भने- 'पालिकावासी विद्यार्थीलाई विद्यावारिधिमा उत्प्रेरणा दिन छात्रवृत्ति कार्यक्रम कार्यान्वयनमा ल्याएका हौं।'

छात्रवृत्ति लिन माइसेबुङ गाउँपालिकाभित्रकै स्थायी बासिन्दा र नेपालकै कुनै एक विश्वविद्यालयबाट विद्यावारिधि गर्नुपर्ने मापदण्ड ऐनमा उल्लेख छ। त्यसैगरी गाउँपालिकाले वि.सं. २०८० को माध्यमिक शिक्षा परीक्षा (एएईई)मा पालिकाबाट सर्वोत्कृष्ट अङ्क प्राप्त गरी उत्तिर्ण छात्रछात्रालाई जनही रु पाँच हजार नगदसहित सम्मान गरेको छ।
कार्यक्रममा तीन दशमलव २१ जिपिए प्राप्त गरेकी महेश्वरी माध्यमिक विद्यालय माइसेबुङ-१ की प्रकृति बराल र दुई दशमलव ०७ जिपिए प्राप्त गरेका सोही विद्यालयका अप्सन योङडाइलाई सम्मान गरेको हो।

चिसापानी बजारको सडकमा ढलान

खोटाङ, असार १९। जन्तेदुङ्गा गाउँपालिकाको चिसापानी बजारको मुख्य सडक ढलान गर्ने काम सम्पन्न गरिएको छ। कोशी प्रदेश अन्तर्गत सहरी विकास तथा भवन कार्यालय ओखलढुङ्गाको रु. २५ लाखको लागतमा ढलानको काम सम्पन्न गरिएको हो।
जन्तेदुङ्गा गाउँपालिकाका अध्यक्ष अरुणादेवी राईले ढलान गर्ने काम तोकिएको समयभन्दा अगाडि नै सम्पन्न भएको बताए। निर्माण कम्पनीले वि.सं. २०८१ असार १५ गतेभित्र सक्ने गरी वि.सं. २०८० चैत २५ गते सडक ढलानको सम्पन्नता गरेको थियो। शहरी विकास तथा भवन कार्यालयको रु. पाँच लाख बजेटमा वि.सं. २०८१ असार १० गतेभित्र सक्ने गरी सोही निर्माण कम्पनीले वि.सं. २०८० चैत २५ गते नै सम्पन्नता गरेको थियो। यसैबीच जन्तेदुङ्गा-५ चिसापानी र जन्तेदुङ्गा -६ दिप्लुङको सिमानामा पर्ने धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थल जन्तेदुङ्गाको पर्यटन विकासको काम अलपत्र परेको छ। जन्तेदुङ्गा पार्क (उद्यान) निर्माण, पोखरी निर्माण, घेराबारा, पखाल लगायत निर्माणका काम अलपत्र परेको हो।
संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयको ६० र गाउँपालिकाको ४० प्रतिशत लागतमा करिब रु. दुई करोड ३० लाख बजेटमा दुई वर्षभित्र सक्ने गरी निर्माण कम्पनीले वि.सं. २०७८ जेठ ३० गते सम्पन्नता गरेको थियो। तर, काम भने २० प्रतिशत मात्र सकिएको जन्तेदुङ्गा गाउँपालिकाका प्रमुख इन्जिनियर अरुण साहले बताए। पेपकी वापतको रु. ४६ लाख निर्माण सम्बद्ध कम्पनीले लिएको उक्त योजनाको असारभित्र काम सक्ने गरी म्याद थप भएको छ। तर, काम भने नभएको गाउँपालिका उपाध्यक्ष खेमबहादुर खड्काले बताए।
संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्रालयले आ.व. २०७९/८० मा बजेट नपठाएकाले काम रोकिएको जनाइएको छ। आ.व. २०८०/८१ मा भने रु. ३७ लाख बजेट पठाए पनि निर्माण कम्पनीले काम नगर्दा अलपत्र परेको हो। आ.व. २०८१/८२ मा गाउँपालिकाले बजेट विनियोजन गरेको छैन। ठेकेदार कम्पनीले यसअघि सम्पन्नता गरिएका योजनाका काम नगरेपछि यस पटक बजेट नराखिएको गाउँपालिका अध्यक्ष अरुणादेवीले बताए।

कोशी प्रदेशमा ड्रागनखेती गर्ने बढ्दै

बेलवारी, असार १९। ड्रागन फलले बजार पाउन थालेपछि कोशी प्रदेशमा यसको खेती गर्नेहरूको संख्या पनि बढेको छ।
कृषि विकास निर्देशनालय कोशी प्रदेशका अनुसार हाल प्रदेशका विभिन्न जिल्लामा एक सय ८६ हेक्टर क्षेत्रफलमा ड्रागन फलको खेती भइरहेको र एक सय १० हेक्टरबाट उत्पादन भइरहेको छ। प्रदेशका १४ जिल्लामध्ये विशेषगरी छ जिल्लामा ड्रागन फलको खेती भइरहेको छ। भूपापमा ६० हेक्टर, मोरङमा ३५ हेक्टर, सुनसरीमा २५ हेक्टर, भोजपुरमा छ हेक्टर, इलाममा ११ हेक्टर, सङ्खुवासभामा ३७ हेक्टर जमिनमा यसको खेती भइरहेको कृषि विकास निर्देशनालय कोशी प्रदेशका योजना शाखाका अधिकृत कार्जिमान प्रधानले जानकारी दिए।
आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा प्रदेशभरबाट एक हजार दुई सय १९ दशमलव २२ हेक्टर टन ड्रागन फल उत्पादन भएको अधिकृत प्रधानले बताए। बजारमा यसको माग उच्च भएको कारण पछिल्लो समय यसको खेतीप्रति किसानको आकर्षण बढ्दो रहेको कृषि विकास निर्देशनालय कोशी प्रदेशका प्रमुख प्रकाशकुमार डाँगीको भनाइ छ।
मोरङका सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी प्रदीप शाह पनि ड्रागन फल उत्पादनमा सक्रिय छन्। विदाको समयमा विहानैदेखि खेतबारीमा भेटिने मोरङको बेलवारी घर भएका शाह केरावारी गाउँपालिका-९ घङ्गरुमा जग्गा भाडामा लिएर कृषि फार्म सञ्चालन गरेका छन्।

शाहसहित दुई जना मिलेर ओसिस स्मार्ट एगो फार्ममार्फत ड्रागन फलको खेती गरिरहेका छन्।
खेती शुरु गरेको दुई वर्षबाटै राम्रो आमदानी हुन थालेको उनको भनाइ छ। कूल १५ कट्टा जमिनमा लगाइएको ड्रागन फलमध्येबाट छ कट्टामा पहिलो चरणको उत्पादन शुरु भएको छ। वैशाखदेखि असोज मसान्तसम्म उत्पादन दिने उनले बताए। हालसम्म पाँच सय केजीभन्दा धेरै उत्पादन भइसकेको शाहले जानकारी दिए।
वारीमै थोकमा प्रतिकिलो तीन सयका दरले उक्त फल विक्री भइरहेको उनले बताए। उनले दुई वर्षअघि भूपापबाट ड्रागन फलको विरुवा ल्याएर यसको खेती शुरु गरेका थिए। खेतीमा कुनै रासायनिक विषादी प्रयोग नगरेको उनको भनाइ छ।
कोरोना महामारीको सङ्क्रमण रोकथाम तथा न्यूनीकरणका लागि लागू भएको बन्दाबन्दीमा

निर्माण व्यवसाय छाडेर ड्रागन फल खेतीमा लागेका मोरङ सुनवर्षी नगरपालिका-१ का गणेश राई यतिबेला कृषि पेसाबाट सन्तुष्ट मिलेको बताउँछन्। तत्कालीन समयमा ठूलो जोखिम लिएर रु. एक करोडको लगानीमा फर्म सञ्चालनमा ल्याएको र अहिले तुरुङ्ग ड्रागन फल उत्पादन भइरहेको कृषि फार्ममार्फत ड्रागन फलको खेती राम्रो भइरहेका बताए।
उनको फार्ममा यतिबेला दैनिक छ जना कामदार ड्रागन फल टिप्ने गरेका भेटिन्छन्। राईले चार वर्षअघि तीन विगाहा जमिनमा तीन हजार ड्रागन फलका विरुवा लगाएका छन्। हाल महिनामा तीनदेखि चार पटकसम्म फल टिप्ने गरेको उनको भनाइ छ।
एक पटकमा करिब तीन किन्टल फल टिप्ने गरिएको उनले बताए। शुरु थोकमा प्रतिकेज रु. तीन सय ५० मा विक्री गर्ने गरिएकोमा हाल प्रतिकेजी रु. तीन सयका दरले विक्री भइरहेको उनको भनाइ छ। राईले भने- 'ड्रागन फलको खेती सुख्खा र पानी नजम्ने ठाउँमा गर्दा राम्रो हुन्छ। एक पटकको लगानीबाट कम्तीमा २५ वर्षसम्म आमदानी गर्न सकिन्छ' -उनले भने।
मेक्सिको र दक्षिण अमेरिकाबाट नेपाल भित्रिएको सिउन्डी प्रजातिको फल दुई किसिमको हुने कृषि विकास निर्देशनालय कोशी प्रदेशका वागवानी विकास अधिकृत टोनि बर्देवाले बताए। उनका अनुसार यसको हाँगा काटेर अन्यत्र रोपनुपर्ने हुन्छ। ड्रागन फलमा प्रशस्त मात्रामा भिटामिन सी पाइन्छ।

तोरीखेती गर्ने किसानलाई अनुदान

मेचीनगर, असार १९। मेचीनगर नगरपालिकाले तोरीखेती गर्ने किसानलाई रु. २६ लाख ८३ हजार अनुदान प्रदान गरेको छ।
चालू आर्थिक वर्षमा नगरका १५ वडामा रहेका आठ सय ३३ किसानलाई तोरीखेती प्रवर्द्धन कार्यक्रम अन्तर्गत अनुदान सहयोग उपलब्ध गराएको हो।
कृषि शाखा प्रमुख टेकेन्द्र प्रधानले नगरलाई तोरीमा आत्मनिर्भर बनाउने उद्देश्यले तोरी खेती प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गरेको र कृषकलाई प्रोत्साहनका लागि अनुदान सहयोग प्रदान गरेको बताए। उनका अनुसार नगरले तोरी खेती प्रवर्द्धनका लागि किसानलाई उत्पादनसँग जोड्न एक किलोग्राम तोरी उत्पादनमा रु. १५ अनुदानको व्यवस्था गरेको थियो।
कम्तीमा पाँच कट्टादेखि बढीमा एक विघा जमिनमा तोरीखेती गर्ने किसानलाई अनुदान रकम भुक्तानी गरिने व्यवस्था अनुसार आठ हजार नौ सय ९० कट्टा जग्गामा तोरीखेती गरेका किसानलाई अनुदान रकम वितरण गरिएको कृषि शाखा प्रमुख प्रधानले जानकारी दिए।

सञ्चाइएको सूचना
पूर्वाञ्चल दैनिकको वर्ष २९ अंक २२६ मिति २०८१ आषाढ १९ गते को अन्तिम पृष्ठमा प्रकाशित श्री पतालगंगा बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि. को कर्जा बुझाउन आउने बारेको सूचनामा ऋणीको नाम पृष्ठ पाठक हुनुपर्नेमा अन्यथा भएकोले सञ्चाइएको छ।
- ऋण असुली उपसमिति

ताप्लेजुङ-पाथीभरा सफल यात्रा
बिर्तामोडबाट फिदिम, ताप्लेजुङ हुँदै पाथीभरा मन्दिरसम्म साथै थेचम्बु, मेमेडुसम्मको सफल यात्राका लागि हामीलाई सम्पर्क गर्नुहोस्।

ताप्लेजुङ पाथीभरा काउन्टर
मो. ९८०३२५०४७२
९८०१३६४०९३

सेफ्टी ट्यांकी चाहिएमा
अब भूपापमा सेफ्टी ट्यांकी सफा गर्नु परेमा राम्रो सेफ्टी ट्यांकीलाई सम्पर्क गर्नुहोस्। सस्तो, भरपर्दो, छिटो र छरितो सेवा उपलब्ध छ।

सम्पर्क: बसक, सुक्का, बिर्तामोड, कोकराभिट्टा, भद्रपुर, देवब्रज गिरी, विशाल हरिजन
९७०६९९६८०६, ९८४९९७७७१
९८४२०७५२६६, ९८४२७३३६९२

बराल ट्याक्सी सर्भिस
दमक-बिर्तामोड-जितपुर-मंगलबारे दैनिक सेवा
रिजर्वको लागि पनि हामीलाई सम्पर्क गर्नुहोस्
छुट्टै समय सम्पर्क (चालक) जीवन कार्का
वमकबाट: बिहान ६ बजे ९८०६०१८१७४
बिर्तामोडबाट: बिहान ७ बजे ९८४०३८७७५
मंगलबारेबाट: दिउसो १२ बजे ९८४०३८७७५

नेपालीहरूको लागि भरपर्दो सेवा
निशान्त मोटरसाइकल पाटर्स एण्ड सर्भिसिङ्ग सेन्टर
Royal Enfield को आधिकारिक विक्रेता (डिलर) भएकाले Royal Enfield को पाटर्स एण्ड विशेष छुट्टामा विक्री गरिँदछ।
यहाँ जुनसुकै कम्पनीको मोटोसाइकल, स्कुटरका सम्पूर्ण पाटर्स पाउनुका साथै सर्भिसिङ्ग पनि गरिन्छ।
पानीटंकीको पहिलो गल्ली बायाँ साइड सम्पर्क: निशान्त-८३७२०७८४४४/८३४८४७७७७ (इपिडिया), ९८४०९६४४५३ (नेपाल)
नोट: यहाँबाट नि:शुल्क ज्योतिष सेवा उपलब्ध गराइन्छ।
Youtube Channel: Nishat M jotic kendra

श्री पतालगंगा बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि. बिर्तामोड-५, भूपापा कर्जा बुझाउन आउने बारे सूचना
प्रकाशित मिति २०८१/०३/२०
यस संस्थासँग कर्जा कारोबार गर्ने तपशिल अनुसारका ऋणी सदस्यहरूले संस्थालाई तिन बुझाउनपर्ने साँवा तथा व्याजको नियमित मासिक किस्ता विगत लामो समयदेखि नबुझाएको र ऋण रकम बुझाउने किस्ता भ्रष्ट/अतिम भ्रष्टाचार समेत नाघिसकेको र पटक-पटक लिखित एवम् मौखिक तागता गर्दा समेत अटेर गरी हालसम्म आफूले तिन बुझाउनुपर्ने सम्पूर्ण साँवा तथा व्याज फरफारक नगरेको हुँदा यो सूचना जारी गरिएको छ। अतः यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ७ दिनभित्र आफूले बुझाउन वा बुझाइसकेको भए प्रमाणसहित संस्थामा सम्पर्क राख्न सुचित गरिन्छ। अन्यथा कालो सूचीमा राख्न लेखिपठाई सहकारी ऐन २०७४ बमोजिम कानूनी कारवाही अगाडि बढाइने जानकारी गरिन्छ।

१. ऋणी/जमानीकर्ताहरूको नाम ऋणीको नाम: देवि माया मोक्तान बाबुको नाम: मान राज तामाङ बाजेको नाम: छत्र बहादुर तामाङ पतिको नाम: लक्ष्मी प्रसाद मोक्तान ना.प्र.नं.: ०४३०१०/५८२ (भापा) ठेगाना: अर्जुनधारा ११ परिवारको जमानीकर्ता: भूपेन्द्र तामाङ बाबुको नाम: राम बहादुर तामाङ ना.प्र.नं.: २७४१ जमानीकर्ता: विष्णु माया राई जमानीकर्ता: सुमिता राई	२. ऋणी/जमानीकर्ताहरूको नाम ऋणीको नाम: रञ्जना खिम्दी बाबुको नाम: हर्क श्रेष्ठ खिम्दी बाजेको नाम: लाल बहादुर खिम्दी पतिको नाम: विरेन्द्र कन्दुवा ना.प्र.नं.: ५७१/२ (पाचथर) ठेगाना: बिर्तामोड-७ परिवारको जमानीकर्ता: किरण कन्दुवा बाबुको नाम: शेर बहादुर कन्दुवा जमानीकर्ता: खगमाया कन्दुवा जमानीकर्ता: निर्मला तामाङ
३. ऋणी/जमानीकर्ताहरूको नाम ऋणीको नाम: विमला लावती बाबुको नाम: खिन राज लावती बाजेको नाम: हनुम बहादुर लावती पतिको नाम: विरेन्द्र कन्दुवा ना.प्र.नं.: ५७१/२ (पाचथर) ठेगाना: बिर्तामोड-७ परिवारको जमानीकर्ता: किरण कन्दुवा बाबुको नाम: शेर बहादुर कन्दुवा जमानीकर्ता: खगमाया कन्दुवा जमानीकर्ता: निर्मला तामाङ	४. ऋणी/जमानीकर्ताहरूको नाम ऋणीको नाम: रञ्जना खिम्दी बाबुको नाम: हर्क श्रेष्ठ खिम्दी बाजेको नाम: लाल बहादुर खिम्दी पतिको नाम: देउ कुमार राई ना.प्र.नं.: ८५१९९ (इलाम) ठेगाना: बिर्तामोड-६ परिवारको जमानीकर्ता: छत्र कुमार राई जमानीकर्ता: अम्बिका सुन्दर जमानीकर्ता: फुलमाया दमाई

ऋण असुली उप-समिति

ज्यो. पी. से.म.प्र.सा.दे.पी.ड.ए. फोन सम्पर्क ९८२११५४६९९

मेघ (यु. वे. चो. ला. लि. लु. ले. लो. अ.) - व्यापार-व्यवसायमा लाभ प्राप्त होला, सानै सफलताले पनि ठूलो खुशी प्राप्त हुनेछ, रचनात्मक तथा कलाकारितामा मन जान्नेछ।
बृष (इ. उ. ए. ओ. वा. बि. बु. बे. वो.) - स्वास्थ्य प्रतिकूल बनेर गयो, अनावश्यक फुमेलासा फासिने योग रहेको छ, यो अवधिभर कसैसँग वादविवाद नगर्नुहोला।
मिथुन (का. कि. कु. घ. उ. छ. के. को. ह.) - स्वास्थ्य सम्बन्धी समस्याले सताउन सक्छ, पशुचौपायाबाट लाभ नमिलाले मन चिन्तित रहला।

कर्कट (हि. हु. हे. हो. डा. डि. डु. डे. डो.) - समय फलदायी छ, टाउको तथा आँखा सम्बन्धी समस्याले सताउन सक्छ, सन्तानबाट सहयोग प्राप्त हुनेछ।
सिंह (मा. मि. मु. मे. मो. टा. टि. टु. टो.) - आज क्रोधलाई नियन्त्रणमा राख्नुहोला, बोलिको प्रभावले वनै लागेको काम पनि विग्रन सक्छ, इष्टमित्रले साथ दिनेछन्।
कन्या (टो. प. पि. पु. फ. ण. ठ. ढ. ढो.) - स्वास्थ्यले साथ दिने छैन, शरीरमा आलस्यता पैदा हुनेछ, अनावश्यक चिन्तनले शरीर गलेर जानेछ, मन खिन्न रहने छ।

तुला (र. रि. रु. रे. रो. ता. ति. तु. ते.) - मन प्रशन्न रहला, धन, स्वास्थ्यलाभको साथै सुख प्राप्त होला, शत्रुमाथि विजय प्राप्त हुनेछ। शुभ खबर सुन्न पाइने छ।
बृशिक (तो. ना. नि. नु. ने. नो. या. यि. यु.) - समय फलदायी रहेको छ, उपहार प्राप्तिको योग छ, छोटो दुरीको रोमाण्टिक यात्रा हुनाले मन प्रशन्न रहनेछ।
धनु (ये. यो. अ. मि. भु. ध. फा. ट. ठो.) - लामो दुरीको यात्रा हुनेछ, भाग्यले साथ दिनेछ, कार्यसिद्धिको योग परेको छ, टाढाएका मित्रजनसँग भेटघाट हुने समय रहेको छ।

मकर (गो. ज. जि. सि. सु. खे. खो. गा. गि.) - व्यापार-व्यवसायमा लाभदायक योग छ, धन लाभ होला, मिष्टान्न भोजन प्राप्त हुन सक्नेछ, मन प्रशन्न रहला।
कुम्भ (गु. गे. गो. सा. सि. सु. से. सो. दा.) - समय सामान्य रहनेछ, धार्मिक अभिरुची बढेर जानेछ, पैतृक सम्पत्तिमा वादविवादको योग रहेको छ, आज धैर्य रहनुहोला।
मीन (दि. दू. थ. भ. ज. दे. दो. च. चि.) - समय बलवान रहेको छ, यो अवधिमा नयाँ कामको थालनी गर्नुभन्दा तपाईंको लागि लाभदायक हुनेछ, प्रेम सम्बन्ध सुमधुर रहला।